

LUMINA.

Ese de două ori in septimana:
Joi-a si Duminec'a.

Pretiuul de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
" patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

Corespondintiu si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunii „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopésca.
Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiuul publicatiuniloru se se anticipe.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

La cestiunea reduceri parochieloru si imbunatatirea dotatiunei preotiesci.

Se tienura deja patru sínóde eparchiali dela eluptarea si sanctionarea autonomiei nóstre bisericesci, si in merit la cestiunei de sub intrebare nu prea multu s'a facutu.

Sinodulu eparchialu din anulu 1871 sub Nr. 89 a decisu a se face unu proiectu pentru regularea parochieloru si imbunatatirea dotatiunei preotiesci. Acestu decisu — ce e dreptu — s'a si efeptuitu, cáci venerabilulu Consistoriu alu Aradului totu in anulu acel'a sub Nr. ^{132.}/_{29.} pl. esmitiendu o comisiune, pentru elaborarea proiectulu cestionatu, respectiv'a comisiune a satisfacutu misiunei sale, subscernendu memoratulu proiectu la sinodulu eparchialu din anulu 1872. care proiectu sinodulu l'a si acceptatu sub Nr. 139. si a avisatu pre venerabilele Consistorie eparchiali, ca partea prima a proiectulu, ce tractéza despre regularea parochieloru se servésca ca directiva la casurile de vacantia ce voru ocure, éra cu privintia la partea a dou'a a numitului proiectu — care contiene mesuri referitóre la imbunatatirea dotatiunei preotiesci, s'a dispusu ca acelea mesuri numai decátu sè se puna in lucrare prin respectivele Consistorie.

Referitoriu la regularea parochieloru, trebnie se constatam cu cea mai mare bucuria, cá Inaltu Preasanti'a Sa parintele episcopu Mironu Romanul — carele numai decátu dupa introducerea sa in scaunulu episcopescu, presidiandu ca nou episcopu in siedinti'a consistoriala — ni adatu celea mai eclatante si imbucurátore dovedi despre bunele si salutarele-i intentiuni ce le are catra clerulu si poporulu seu, prin decretarea reduceri aloru mai multe parochii devenite vacante.

Este preste totu recunoscutu, cá suntemu preotii unui poporu materialminte scapatatu. Tocmai pentru aceea, cá suntemu preotii unui poporu seracu, pentru ce sè se inmultiesca numerulu preotiloru intr'o comuna? Pentru ce se fie câte doi, trei preoti intr'o comunitate, unde si unulu e deajunsu pentru suportarea si efeptuirea functiuniloru preotiesci? Reducere!*) Acést'a o eschiama vócea timpului, si impregiurarile in cari ne aflamu; acést'a e celu mai efficace modu pentru de a se face in câtva posibila imbunatatirea starei preotiesci.

Dar pe langa reducerea succesiva a parochieloru, apare necesitatea evidentá de a se luá inca si alte mesuri neamenavere cu privintia la imbunatatirea prestatiuniloru preotiesci. — Se recere adeca:

1.) Stabilirea birulu lecticalu. Cáci birulu ce se solvesce astadi preotulu e feluritu. In unele comunitati poporeni cari posedu case cu pamentu solvescu birulu in naturale, éra acei poporeni cari n'áu pamentu

aratoriu solvescu câte 60. cr. la anu. In alte comune poporeni cari au case fora pamentu solvescu câte o mesura de bucate, éra cei cu pamentu câte două mesuri. — Si in alte comunitati poporeni cari au case fie cu pamentu séu fora, solvescu birulu in bani gata câte 1. fl. 45 cr. éra cei fora case cari se afla pe la altii ca incuilingi, solvescu câte 1 fl. la anu. — Birulu acest'a ar trebui sè se reguledie pretotindenea intr'o forma, apoi — dupa ce se va regulá fia in naturale, fia in bani gata, — sè se incasedie prin organele comunali, dar nu prin preotu, cáci nu este unu ce mai degradatoriu pentru caracterulu preotulu decátu acea impregiurare: candu elu e constrinsu a umblá pe la casile poporeniloru sei dupa competinti'a sa lecticala.

2.) Normisarea tacselor stolari. — Norm'a stolara, facuta nainte de acést'a cu 95 de ani, sè se intocmésca in mesura corespundietória timpului in care traimu. In celea mai multe locuri poporulu nostru e dedatu cu multe si lungi ceremonii — mai alesu la inmormentari, unde poftesce functiuni multe, stelpi, séu cetirea evangelistiloru, prohodu lungu, cuventare funebrala, iertatiuni, câte 12 evangeliu pe cale mergandu la morminti, evangeliu lui Lazaru, deslegare, redicarea pausului, etc. — pentru cari inse nu-i place a remunera ostenéla preotulu; si decá acest'a — pentru ceremoniele efeptuite, pretinde câte 10 — 12. fl. „vai ce mare tragau este preotulu nostru“ i este recunoscinti'a. Deci ar fi fórté de doritu, ca venerabilulu Sinodu eparchialu, fiecarei functiuni deosebi se i croiésca o tacsá anumita, ca astfeliu cunoscute fiindu poporulu tóte tacséle diferiteloru functiuni preotiesci, se nu aiba cauza a invinui pe preotu, candu acest'a si-poftesce rebonificarea osteneleloru sale pentru seversirea ceremoniiloru pretinse de poporu. Atunci apoi poporulu cunoscendu tacséle fipsate pentru fiecare functiune de osebi, séu va remunera ostenéla preotulu fora invinuire, séu va mai lasá din multele ceremonii sub a caror'a greomentu preotulu adeseori si-ruinedia sanetatea. — La normarea stóleloru inse sè se iée in consideratiune vócea clerulu. —

3.) Provederea preotulu cu locuintia parochiala. — Fiindu cá mai pretotindenea lipsescu casile parochiale, sè se deoblige fiecare comunitate a castiga locuintia cuviintiosa pe sém'a preotulu.

Acést'a este si opiniunea onorabilei comisiuni consistoriale, care in proiectulu seu despre imbunatatirea dotatiunei preotiesci (vedi §-7.) o a accentuatu fórté nimeritu, si care proiectu de altmintrelea s'a acceptatu din partea venerabilulu Sinodu eparchialu din anulu 1872. sub Nr. 139. — Deci nu remane alta, decátu ca decisulu adusu in meritulu causei acesteia sè se puna numai decátu in pracsá.

Daca in cutare comuna nu se afla in presinte edificiu parochialu, pana la procurarea aceluia, — pentru cutaritul preotiescu sè se solvésca arenda din cassad'a

*) Unde se póte, si unde este ce reduce.

bisericeii, căci acést'a sarcina cu multu mai usioru o voru poté suportá 200 — 300 de familii,*) decátu preotulu singuru. —

4.) Scutirea preotului de la solvirea contributiunei cadietóre pe pamentulu parochialu, căci acést'a nu este proprietatea individuala a preotului, ci a comunei bisericesci, prin urmare acést'a se fie indetorata a suportá sarcin'a contributiunei, dar nu preotulu. —

Facenduse aceste dispusetiuni necesarii si neevitabili, preotulu va deveni intr'o pusetiune mai favorabila. candu apoi cu totu dreptulu se va poté pretinde dela densulu, ca se fia lumin'a lumii si sarea pamentului, pana atunci inse tóta pretensiunea va fi o dorintia desiérta. —

Suntemu aprópe de alu cincelea Sinodu eparchialu. Deci ar fi timpulu celu mai supremu ca tréb'a dotatiunei preotiesci se ocupe locu intre agendele celea mai importante ale Ven. Sinodu eparchialu, in a carui'a atentiune mi-permitu a recomandá memorandumulu preotimei din protopresbiteratulu Chisineului subscernutu la Ven. Sinodu eparchialu din anulu trecut. —

Iosifu Besanu,
parochu.

Biseric'a romana si miturile.

Odiuora istori'a romana se scia dela sine cu trei generatiuni in urma, spusa de tata la fiu, la nepotu si asia mai departe; atunci nu trebuia a se invetia ea in scola pentru ca se invetia pe campulu lupteloru, astadi inse nu altcum fora numai in scola se poté invetia. **) Parintiloru asia dara li remasa se nareze copiiloru si nepotiloru credintiele mitice ale strabuniloru, care unele dintre ele astadi sunt si invescute in sacrulu velu alu credintiei lui Cristosu, ba sunt impreunate cu unu respectu de pietate la poporulu nostru fiindu ca sunt ereditate dela mosi si stramosi, si romanulu e dedatu a pretiu si stimá obiceiurile stramosiesci.

Omulu dela providintia fiindu indiestratu cu unu spiritu petrundietoriu, dar marginitu, nu se indestulá cu obiectele cari le cuprinse cu mintea. Elu cunoscu universulu cu elemintele sale; o frumsetia rara si o deseversire aflá in tóte acestea, ér' in faci'a loru privinduse pre sine se vediu cátu este elu de marginitu, cátu este de micu. De aceea prim'a lui cautare erá indreptata spre fiintie mai nalte, fiintie de cari credea a fi protegiatu, séu din contra. Omulu incepuse dar pe aceste fiintie un'a câte un'a, cu voia séu de nevoia a le stimá si a le aretá iubire; dar nici cu acést'a nu se multiam; elu vediu, ca tóte aceste fiintie, sórele, lun'a, stelele, etc. cari se impartesiau in onórea de Dieu sunt marginite: si éta vedemu populatiunile antice, in culminea culturai, adorandu intre Dieii loru si pre Dumnedielu celu nevediatu. Si se nu credemu, ca cultulu, ce-lu oferéu pagánii Dieiloru loru, erá mai multu unu cultu de eticheta, — ca la noi crestinii de astadi, nu; pentru ca si cei mai invetiati, cari cautau cumva a gasi pe Ddieulu celu viu, pe langa tóta scrutarea loru, ei adorau pe cei ce ii avéu cunoscuti. Iubiau mai incolo pagánii pe Dieii loru, pentruca, fiindu religiunea, Dieii si Statulu strinsu legate de olalta, adorandu-ii, credéu ca-si adóra esistinti'a loru sociale. Dar aci nu amu de scopu a face legend'a religiuneloru pagáne, fie dar inca disu, ca argumentu la cele amintite, ca ei tienéu multu la Dieii loru nationali, si ca opositiunile la introducerea crestinismului, nu se facéu daca acele ginti pagáne tienéu pucinu la Dieii si cultulu loru nationalu, ca noi crestinii.

*) Dar unde nu-su mai multu de 45 familii?

Red.

**) Despre acést'a altmintrelea, cu permisiunea O. Redactiuni-voiu vorbi cu alta ocaziuno.

Scopulu meu ar fi a aretá pe scurtu dupa modestele mele puteri — ca in biseric'a romana si pana astadi se aflamiturile stramosiloru nostri, dar imbracate in costumulu crestinismului, invescute cu credinti'a cea adeverata. Si afirmu: ca Romanii nu potu, si nu trebuie se aiba alta biserică decátu cea romana incopciata cu obiceiurile ereditate dela stramosi.

Eu nu sum fanaticu dar nici ateistu. Nu sum nici dintre acei ortodocsi, cari pretindu, ca numai in biseric'a nóstra este mantuire; amu convictiunea inse, ca pe noi Romanii numai biseric'a nationala ne póte mantui.

Pentru ca un'a si aceasi credintia nu convine la tóte némurile. Fia care individu si-are viet'a sa proprie, calitatile sale fisice si morale. Totu astfelu este si cu natiunile. Căci dupa cum nu se poté confundá fiinti'a unui individu cu a altui'a, asemenea nici a unei natiuni cu a celeialalate.

Biseric'a nóstra a fostu totudeun'a romana, chiaru si atunci, candu cultulu divinuu se celebrá in limb'a slava si candu strainii in semnu de recunoscintia pentru loialitatea si supunerea nóstra, ne-au inundatu cu o multime de preoti straini cari vorbiau intr'o limba, pe carea poporulu nu o pricepea.

Nu fora cauza amu amintitu in trecut, ca pagánii inca avéu si tienéu multu la Dieii, credinti'a si cultulu loru nationalu.

Coloniile romane aduse in Daci'a de Traianu inca avéu credinti'a séu cultulu loru nationalu romanu, tocmai acel'a, care-lu avé mam'a Rom'a, cu aceea deosebire, ca ei mai primira cáti-va Diei daci, in registrulu Dieiloru loru. Si se nu ne miramu, căci tóte gintele pagáne, si in specialu Romanii avéu obiceiul a tiené strinsu la credinti'a, Dieii loru, si decátu se pérda unulu dintre ei, mai bine mai priméu doi trei séu si mai multi intre ai loru dela gintea subjugata.

Poporulu romanu in Daci'a Traiana dara avé credinti'a, Dieii sei nationali, candu s'a introdusu aici crestinismulu. Ei nu putura se se lapede numai de cátu pentru Dumnedielu celu nevediatu, de credinti'a si Dieii loru. Se mai insemnamu, ca si ss. parinti din secolii primi dupa Cristosu predicandu cuventulu lui Ddieu pucinu le pasá, deca poporulu abdicea séu nu de suvenirile stramosiesci. De aceea si poporulu romanu nu-i pasá multu a primi si inca cu placere a serbá nascerea lui Cristosu, in dilele de serbatóre anuala a Lariloru parintiesci. Elu primu cu placere se postésca vinerea pentru patimile lui Isusu, căci si asia serbau ei vinerea, o si cátu mai postéu bieteles femeii diu'a Vinerei, — pentruca femeile totu deuna si-pretiuieu frumséti'a loru! apoi de ce se nu postésca si Mercuri'a? Au nu postescu o multime de femei si Marti'a . . . intréba-le si-ti voru respunde: vine Martiolea; ba se afla familii intregi, cari postescu si Lunea pentru ca se fie norocóse in tóte intreprinderile loru economice: in specialu, unele femei postescu Lunea, pentru ca se fie daruite cu mana. . . .

De candu au incetatu resbelele multe dintre Romani, Martiolea a inceputu a-si perde valórea inaintea femeiloru; dar Vinerea nu, ea astadi tocmai atátu e de adorata de romanele nóstre precum erá in timpii lui Traianu. Se te ferésca Ddieu se nu menanci de dulce (men-caru unse) Vinerea — ca orbesci, se nu cosi, se nu speli nici se coci, ca pe s. Vinere de astadi 'ti dieu, ca te schimosesci la facia . . . audi intr'unu tonu piosu vorbinduse intre romanele nóstre.

Ei bine, nu sunt aceste mituri si obiceiuri stramosiesci invescute in religiunea lui Cristosu?

Nu este chiar spiritul romanului de astăzi totu acel'a alu vechiloru romani? ! Inaintea lui totu ce nu este romanu este barbaru séu pagânu.

Dar mai multu, pentru densulu natiune si religiune este totu un'a. Elu numai decâtu onoréza pe ori si cine, care adoréda pe Ddieu in biseric'a lui nationala, cu titlulu de „Romanu“ . . . par' cà ar' vré sè dica „*Esti romanu cà adoredi pe Ddieulu natiunei mele.*“ Aci nimicu nu este ridiculosu, . . . ast'a este glori'a stramosiloru, eredita in stranepoti. Dieii stramosiloru nostri erau mari naintea loru, si pentru cà Dieii si natiunea erá un'a, si natiunea erá mare si gloriósa! Si apoi eu credu, cà si din altu punctu de vedere nu este nimicu ridicolu: càci poporulu nostru este fórté solidu, si-a sciutu adorá Dieii stramosiloru intr'unu modu demnu, — nu ca alte popóre.

Terminu dicendu, cà carturarii respective preotii nostri ar trebui sé priveghieze mai bine asupr'a credintieloru mitice, ale poporulu nostru, cari sunt dovéd'a cea mai eclatanta despre originea si caracterulu nostru romanescu; apoi intre acelea sunt unele necesarii si bune ba cum disei mai susu, sunt invescute in adevérat'a credintia a lui Cristosu, éra altele sunt stricatióse, — pe celea se le accepte, éra pe cestele cu o agilitate si refusare ba mai multu prin aversatiunea loru propria se staruiesca a le sterge din sinulu poporulu nostru; càci dice apostolulu Pavelu: „*Priveghiati si ingrigiti de turm'a asupra carei'a spiritulu santu v'au pusu Episcopi si preoti.*“

I. V. Bogdanu.

PROTOCOLULU

Siedintiei a II. ordinaria,

tenuta din partea Epitropiei provisorie pentru administratiunea fonduriloru bisericesci si scolarie comune dieceseloru Aradu si Caransebesiu.

Aradu $\frac{9}{20}$. Februaru 1874.

Presenti:

Presedintele substitutu: Dr. *Atanasiu Siandoru* din Aradu
Membrii: Dr. *Paulu Vasiciu* din *Temisóbr'a*, *Georgiu Vasileviciu* din *Siri'a*, *Ioanu Suciu* din *Socodoru*, *Ilianu Ianculescu* totodata si controloru, din *Lugosiu*, *Ioanu Popoviciu* *Desseanu* totodata si juriconsultulu si *Ioanu Moldovanu* totodata si contabilu; ér Notariu *Petru Petroviciu*,
(Finea.)

Nr. 46. De asemenea suplic'a lui *Teodoru Farcasiu* din *Covasintiu* pentru intregirea imprumutulu ipotecariu dejá acordatu de sub *Nr. Esib. 7.* in suma de 1000 fl. v. a. — la o suma nominala de 1500 fl. adoca catra sum'a acordata inca mai 500 fl. luanduse la pertractare, la opiniunea juriconsultulu

Se incuviintiedia, si petentele se indruma obligatiunea despre sum'a de 1500 fl. v. a. a o subscriá legalisá si intabulá conformu §. 35. din Regulamentu, avendu apoi a o presentá juriconsultulu spre esaminare in sensulu §. 36. din Regulamentu, si opiniunare in prosim'a siedintia.

Nr. 47. Juriconsultulu la obligatiunile lui *Acsentie Cristinu* si *Tadie Cuteanu* din *Monostoru* despre imprumutulu acordatu sub *Nr. Esib. 40. ex. 1873.* obsérva, cà cautiunea in obligatiune in locu de 20%, adoca in locu de 100 numai 15%, adoca 75 fl. s'a intabulatu. Asisderea cautiunea la imprumutulu lui *Paulu Iconovu* de 200 fl. in locu de 40 fl. numai cu 30 fl. adoca cu 10% séu 10 fl. mai pucinu, apoi cautiunea la obligatiunea lui *Andreiú Savulu* in locu de 20% séu 40 fl. s'a intabulatu numai 30 fl. — si asia din acésta cauza propune: cà imprumuturile acordate numai pe lenga detragerea sumeloru cautiunale nesuplinite sè se estradee numitiloru petenti.

Petentii respectivi pe calea oficiulu parochialu din *Monostoru* se avisédia a se presentá la Epitropia pentru primirea baniloru, ér administratiunea cassei se face atenta: a detrage respective a retiené intru intregirea cautiunei din suma capitalulu, si anume:

1) dela <i>Acsentie Cristinu</i> si <i>Tadie Cuteanu</i> din capitalulu de 500 fl. suma de	—	—	—	—	—	25 fl.
2) dela <i>Pavelu Iconovu</i> din 200 fl.	—	—	—	—	—	10 fl.
3) dela <i>Andreiú Savulu</i> din 200 fl.	—	—	—	—	—	10 fl.
					de totu	45 fl.

v. a. care va remané depositata aici pana la platirea capitaleloru fructificandu interese de 6% ce se voru computá la interesele loru, si care sume prin contabilulu epitropiei suntu a se tiené in evidintia. —

Nr. 48. Juriconsultulu la obligatiunea lui *Ilie Luchinu* ér din *Monostoru* asisderea obsérva cà cautiunea in locu de 20% adoca de 60 fl. v. a. se afla cifrata numai cu 15% adoca 46 fl. la ce:

Resolvanduse ca sub *Nr. precedente* sum'a imprumutulu acordatu de 300 fl. administratiunea cassei se avisédia a o estradá pe partea petentulu susnumitu, detragendu respective retienendu intru intregirea cautiunei, — din capitalulu de 300 fl. v. a. sum'a de 25 fl. v. a.

Nr. 49. La obligatiunea lui *Acsentie Savulu* totu din *Monostoru* despre imprumutulu de 158 fl. juriconsultulu constata cà imprumutulu s'a acordatu nu numai lui *Acsentie Savulu* ci si sociei sale *Sofi'a*, ér obligatiunea s'a subscriu si intabulatu numai din partea celui anteu numitu, pana candu ipotec'a este proprietatea comuna a ambiloru, ér sum'a cautiunei in locu de 20% séu 30 fl. s'a cifratu numai cu 20 fl.

De aceea banii loru nu se potu estradá pana candu suplicantele acésta scadere nu o va rectificá in modu corespundiatoriu recerintieloru Regulamentulu; despre ce densulu pe calea oficiulu parochialu din *Monostoru* pe lenga restituirea acteloru se incunoscintiedia. —

Nr. 50. La obligatiunea lui *Giur'a Savulu* asisderea din *Monostoru* despre imprumutulu de 300 fl. juriconsultulu constata, cà imprumutulu s'a acordatu nu numai lui *Giura Savulu* ci si sociei sale *Mariuti'a* nascuta *Mezinu*, éra obligatiunea e facuta si intabulata numai din partea lui *Giura Savulu*, pana candu ipotec'a oferita este proprietatea comuna a ambiloru, éra sum'a cautiunei in locu de 20% séu 60 fl. s'a cifratu numai cu 45 fl. v. a.

De aceea eliberarea baniloru nu se pôte incuviintia pana candu suplicantele acésta scadere nu o va rectificá in modu corespundiatoriu recerintieloru Regulamentulu; despre ce densulu pe calca oficiulu parochialu din *Monostoru* pe lenga restituirea acteloru se incunoscintiedia.

Nr. 51. Se presinta cont'a tipografulu *Stefanu Gyulai* pentru tiparirea de Cuitantie si Contra-Cuitantie pentru interesele detorasiloru in suma de 15 fl. v. a. apoi cont'a compactulu *Nyilas József* pentru legarea protocolectoru de contabilitate in suma de 8 fl. la olalta 23 fl. v. a.

Care suma se asemna la administratiunea cassei spre escontentare din rubric'a respectiva.

Nr. 52. Cu privire la §. 4. din Regulamentulu de procedere findu de a se pregati de timpuriu computulu despre perceptiunile si erogatiunile fonduriloru, precum si reportulu generalu, despre activitatea respective agendele Epitropiei provisorie pentru substernere la ambele sinóde eparchiali:

Terminulu siedintiei plenarie spre acestu scopu se defige pe $\frac{7}{10}$. Martiu a. c. avisanduse despre acést'a Escelenti'a Sa Présantitulu Parinte Archiepiscopu si Mitropolitu *Procopiu Ivacicoviciu* ca presedinte ordinariu si invitanduse membrii; ér compunerea ratiuciniulu se concredo contabilulu, si reportulu generalu are se 'lu pregatésca notariulu, presentanduse ambele in siedinti'a susdesifta spre censurare.

Nr. 53. Notariulu si contabilulu aretandu cà afacerile scripturistice se inmultiescu totu mai tare, cari numai cu ajutorulu esceptiunалу a-lu scriitoriloru dela Consistoriu nu se potu efectui dupa recerintie si puntualitate, — ceru ca celu pucinu pentru operatele catra sinódele eparchiali respective pentru decopierea acelorá, — se li-se incuviintiedie unu scriitoriu (diurnistu) permaninte pana la viitórele sinóde eparchiali, candu si asia administratiunea fonduriloru se va regulá definitivminte.

Recunoscenduse multele agende scripturistice si necesitatea de ajutoriu pentru efectuarea acestor'a, cererea acestor'a: se incuviintiedia incredintanduse notariulu Epitropiei a se ingrigi de unu diurnistu cu o retributiune de 30 fl. v. a. la luna, carea inse deocamdata numai pe lun'a lui Martie a. c. se aplicada; ér incátu dupa aceea se va mai aretá trebuintia de acestu ajutoriu, — propunerea ulterióra e de a se face la timpulu seu.

Nr. 54. Specificarea diurnelor si speselor de calatoria pentru membrii participantii la acésta siedintia in suma de 83 fl. 50. cr. v. a. conformu §. 11 din Regulamentu stabilinduse, —

Administratiunea cassei se indruma a escontenta sum'a stabilita si a o induce in erogatiuni la rubric'a desemnata. —

Alte obiecte ne mai fiindu de pertractatu, siedinti'a se incheie, ér autenticarea protocolului din caus'a urgentiei expeditiuniloru se concedo biroului.

Autenticatu: Aradu, in 5. Martiu nou. 1874.

Presiedinte substitutu:

Dr. Atanasiu Sándor.

Notariu:

Petru Petroviciu.

Ioanu Moldovanu,
contabilu.

VARIETATI.

= (Hirotoniri.) *Teodoru Rosiu*, in 2 Martiu a. c. s'a hirotonitu intru preotu, ca fiitoriulu parochu in comun'a T. Carandu, cottulu Bihoru. *Ioanu Popoviciu*, in 3 Martiu a. c. s'a hirotonitu intru preotu, ca fiitoriulu parochu in comun'a Miersigu, cottulu Bihoru.

+ **Miere parfumată.** Intr'o di in Brasilia botanistulu Auguste St-Hilaire pică seriosu bolnavu dupa ce mancase cu nesocotintia miere selbatica. Este probabilu că albinele ce produse-sera acea miere se nutrisera cu sucuri veninoase. Intr'adeveru albinele potu, mai dupa vointi'a omului, se adopteze de nutrimentu sucuri de flori cu totul diferite: ajunge numai de a le pune in apropiere florile din cari dorim cu preferentia se traga sucuri. Unu agricultoru din Chervy-Cassigny, D. Lance, a potutu se-si procuraze miere cu cutare séu cutare parfumu. Elu introduce in partea de susu a stiubeiloru nisce cutii de sticla dreptungbice in cari albinele isi construiescu fagurii in lungisiu. Prin instinctu albinele implu totd'anna cu faguri partea cea mai de susu a cavitatii naturale séu artificiale ce si-au alesu dreptu cuibu. Terminandu-se fagurulu, se iau cutiele, cari apoi se potu infrumusetiá cu flori colorate inainte de a le dá in mésa. Spre a capetá miere parfumatá ajunge de a asiediá cutiele in stiubeiu in momentul candu suntu p'inprijuru florile cu alu caroru parfumu voim se fie amestecata mierea; albinele se su-pune numai de cátu vointiei cultivatorului. In acestu modu D. Lance fabrica miere de trifoiu, de visdeiu cea mai delicata ce se póte capetá. Mierea alba si cu aspectu frumosu póte fi displacuta la gustu. Déca imprejurulu stiubeiului se va afliá romonitia, mierea va avea gustulu romonitiei. Este destulu de evidentu că prin acésta medóda se va procurá fórté usioru deferite feliori terapeutice de miere, cari vor putea servi a indulgi cutare ori cutare medicamentu. Este adeveratu érási că se va putea ordoná albineloru de a produce miere veninoasă; se speramu in sa că ele nu se voru face otravitóre fora sejiinti'a loru.

□ **Istori'a palarielor.** — Acésta parte importante din costumulu omului datéza din timpurile cele mai vechi in Indii si mai cu séma in Tibetu. Preotii si calgerii acestoru tieri se distingeau totdeauna dupa colórea palariei. Astadi chiar unu mare numeru de preoti (lama) se servescu cu palaria galbena; marele preotu (dulai lama) pórtá palaria rosia ca cardinalii la apusu. In limb'a Ebreiloru nu esista nici unu terminu spre a numi palari'a, de unde se póte presupune cu óre care basa că ei nu o intrebuintiau. Lacedemonianii purtau palarii de pásla spre a se deosebi de sclavii loru. Locitorii Egeinei acoperira cu palariiele loru pe Atenianulu Draconé, care se suise pe teatru spre a ceti legile sale teribile. Romanii isi acoperiau capulu cu palarii largi candu se duceau la tíera temendu-se de a se espune la arsiti'a sórelui in ardiétoarele campii din jurulu Romei. In Franci'a ele datéza inca din timpulu lui Carolu VII. care fú probabilmente celu d'intaiu rege alu Franciei ce purtá palaria. Ludovicu VI, Franciscu I. ilu imitara. Mai tardiu preotii catolici adoptara o palaria cu bordurile fórté largi. Celu dintaiu regulamentu asupra acestei profesiuni se faciú la Paris in 1578. Se fabricara palarii de castoru, berbece, cáne, iepure, etc. In Lipsca se fabricara cu piei de cártitia. Palariiele tiesute din paie de secara si ordiu, mai cu séma pentru femei, esista fórté de multu in Itali'a. Mai pana la 1850 palariiele de paie din Itali'a au fostu unulu din obiectele cele mai cautate pentru toalet'a dameloru. Pe timpulu lui Ludovicu XIV medicii, advocatii, procurorii, studentii, farmecistii purtau o palaria ascutita cu borduri mici. Palari'a nalta, cu bordurile largi si indouite incepú a se intrebuintiá pe la inceputulu acestui secolu, si acésta moda a continuatu pana astadi; variatiunile loru pórtá numele diferiteloru evenimente mari, victorii insemnate, persóne celebre, etc. (V. Cov.)

Post'a Redactiunei.

Dlul *Unu laicu ortodoxu.* Apretiunim obiectiunile DTala, dar nu voimú prin ele a justificá nemoral'a. La consistoriu avem date, negru pe albu, despre

scandálele si abuzurilo facúte de unce fecie bisericesci. Daca preseriselorucanonice nu se póte coresponde intru tóte: implinésca-se numai a diecea parte din ele, totusi va fi bine

La mai multi dd. protopopi si inspectori. Ni s'au trimisu de multeori spre publicare Concurse, ér tacs'a publicarei nici pana astadi. Acést'a ni-a causatu dauna, pentrucá tacs'a de timbru trebuie s'a dámu dela noi, si pe viitoriu numai acelorú publicatiuni tacsabili vomu dá locu, pentru cari ni se va trimite deodata si pretulu publicarei.

Rdiss. G. C. 4 fl. v. a. pentru publicarea concursului n'au fostu alaturati in epistóla. Binevoiesce supletoriu a ni-ii administrá.

Rdiss. I. F. Concursulu, pe cele 16 comune dela velgiulu Crisului-rapele, nu-lu potemu publicá pana nu ni tramiti tacs'a. Motivele sunt cele de mai susu.

CONCURSU.

1

Devenindu vacanta parochi'a din comun'a Sirbi protopopiatulu Luncii: pentru deplinirea aceleiasi parochii se deschide concursu pana in 25. Martie a. c. candu va fi si alegerea;

Emolumentele sunt 24 de jugere pamentu aratoriu, cortelu liberu, stólele indatinat, o jumătate de di de lucrú, lemne de focu, biru dela 140 de case.

Doritorii de a ocupá acésta parochie voru avea recursurile sale bine adornate pana'la terminulu prefiptu ale transpune la protopopulu tractualu in Oradea-mare. Sirbi 27 Februaru 1874.

Comitetulu parochialu:

In contielegere cu mine Gavriilu Neteu protopopulu Luncii.

Concursu.

3

Prin decisiunea venerabilului consistoriu plenariu gr. or. din Aradu, de datulu 5 fauru a. c. Nr. 1346 din anulu 1873 enuncindu-se reducerea ambeloru parochii vacante din Ohaba-forgaciú intrun'a; si prin aceea anulandu-se alegerea de preoti, ce s'a fostu efectuitu acolo la 23. Septemvre 1873 pentru deplinirea acelorú doue parochie: prin acést'a se deschide concursulu pentru deplinirea parochiei acum reduse, cu terminulu pana la 17. martiu a. c. in care di se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt: un'a sesiune estravilana venitele stóleri dela intrég'a comuna bisericésca, carea consta din 385 de case, cu o poporatiune de 1780 de suflete; afara de acea birulucate un'a mesura de cucurusu in bombe, dela fiecare casa

Doritorii de a ocupá acést'a parochia, suntu avisati, récursele lorú—adresate comitetulu parochiale din Ohaba-forgaciú,—pana la prefiptulu terminu, a le susterne parintelui protopresviteru tractualu, Georgiu Cratiunescu, in Belintiu, post'a ultima Kiszetó.

Este de observatu, că in list'a de candidati numai acei recurenti se voru primi, cari pe langa testimoniale despre studiale pregatitoria fi despre absolvirea cursuriloru teologice, voru produce si testimoniu de calificatiune *pentru parochiele de frunte* Ohaba-forgaciú, 24 fauru 1874

Comitetulu parochialu gr. or. rom.

In contielegere cu mine; Georgiu Cratiunescu. protterulu tractualu.

Concursu

3

pentru deplinirea postulu invetiatorescu in comun'a Chelmacu protopopiatulu si inspectoratulu Lipovei cu care sunt incopciate urmátorele emoluminte:

In bani 105 fl. pentru clisa, sare si lumini 42 fl., 24 meti grau, 24 meti cucurudiu, 4 jugere de pamentu aratoriu, 12 orgii de lemne din care se incaldiesce si localitatea scólei, cortelu liberu cu $\frac{3}{4}$ jugeru de gradina, si tacs'a dela imormentari unde va fi postitu 40. cruceri.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au de asi tramite recursurile lorú instruite cu testimoniu despre studiele pregatitorie, despre absolvirea cursulu pedagogicu, despre depunerea esamenului de calificatiune cu succesu bunu, si despre portarea sa morala, adresate comitetulu parochialu, la subsemnatulu in Lipov'a, pana in 17 Martie v. a. c. candu se va tiené si alegerea. Si pana atunci au de a se presentá in una din domineci in s. beserica pentru de a-si arctá desteritatea in tipicu si cantare. Chelmacu 17 Februaru 1874.

Comitetulu parochialu

in contielegere cu **Christoforu Giuchiciu** m. p. inspectoru cercualu de scóle.